

21 Νοεμβρίου, 1990

[ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

THERMPHASE LIMITED,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ

1. ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,
2. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ,
3. ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ,
4. ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 411/90).

5 Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο — Έκδοση οδηγιών αναφορικά με αποκάλυψη ή επιθεώρηση εγγράφων — Κανονισμός 10(2) του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου 1962, όπως τροποποιήθηκε — Διακριτική ευχέρεια — Είναι ευρύτερη από την αντίστοιχη διακριτική ευχέρεια του Επαρχιακού Δικαστηρίου σε αστικές υποθέσεις — Ποίο το εφαρμοστέο κριτήριο για έκδοση των εν λόγω οδηγιών.

10 Προσφορές — Όροι προσφορών — Ισχυρισμός για παραβίαση βιομηχανικού απορρήτου προσφοροδότη — Η αναγνώριση τέτοιου απορρήτου δεν υπεριοχλεί της ανάγκης για άσκηση επαρκούς δικαστικού ελέγχου.

15 Οι καθ' ων η αίτηση κατακύρωσαν προσφορά για εγκατάσταση και λειτουργία πλήρους δικτύου ραδιοτηλεφωνίας για την Αστυνομία, στο ενδιαφερόμενο μέρος. Οι αιτητές προσέβαλαν την απόφαση των καθ' ων η αίτηση και ισχυρίστηκαν, μεταξύ άλλων, ότι οι καθ' ων η αίτηση ενήργησαν με εσφαλμένη εντύπωση ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους ήταν χαμηλότερη της δικής τους, παραγνώρισαν την ποιοτική ανωτερότητα των δικών τους μηχανημάτων, υλικών και εργασίας και επίσης ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους δεν πληρούσε τους όρους και προδιαγραφές της προκήρυξης προσφορών.

20

Οι αιτητές ζήτησαν από το Δικαστήριο έκδοση οδηγιών για αποκάλυψη ή επιθεώρηση των εγγράφων που συνθέτουν την προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους. Οι καθ' ων η αίτηση ήγειραν ένσταση αναφορικά με την επιθεώρηση όλων των εγγράφων λόγω του ενδεχομένου παραβίασης του βιομηχανικού τους απορρήτου.

5

Το Ανώτατο Δικαστήριο επέτρεψε την αίτηση και αποφάνθηκε ότι το ενδιαφερόμενο μέρος, με την υποβολή των εγγράφων, που πιθανό να περιέχουν βιομηχανικά μυστικά, εν γνώσει των κινδύνων αποκάλυψής τους κατά τη διαδικασία του δικαστικού ελέγχου, εγκατέλειψε οποιοδήποτε δικαίωμα βιομηχανικού απορρήτου που τυχόν είχε. Εν πάση δε περιπτώσει η ανάγκη για άσκηση επαρκούς δικαστικού ελέγχου της διοικητικής πράξης από το Δικαστήριο, όπως επιβάλλει το Σύνταγμα, υπερισχύει της αναγνώρισης βιομηχανικού απορρήτου προσφοροδότη.

10

15

Σημείωση: Οι οδηγίες που εκδόθηκαν από το Δικαστήριο, αναφέρονται στο τέλος της παρούσας απόφασης.

Διαταγή ως ανωτέρω.

20

Αίτηση.

Αίτηση από τους αιτητές για έκδοση οδηγιών αναφορικά με την επιθεώρηση και λήψη αντιγράφου της προσφοράς του ενδιαφερόμενου μέρους για μελέτη από δικό τους εμπειρογνώμονα.

25

A. Παπαφιλίππου, για τους Αιτητές.

Π. Κληρίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

30

Cur. adv. vult.

ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ.: Στις 27 Αυγούστου 1990 οι Αιτητές κατήλωσαν στο Πρωτοκολλητήριο γραπτή ειδοποίηση, αντίγραφο της οποίας επέδωσαν στους Καθ' ων η Αίτηση, με την οποία γνωστοποίησαν την πρόθεσή τους να αξιώσουν την έκδοση οδηγιών αναφορικά με την επιθεώρηση και λήψη αντιγράφου της προσφοράς του Ενδιαφερόμενου Μέρους για μελέτη από εμπειρογνώμονα των Αιτητών. Το αίτημα των Αιτητών υποβλήθηκε και αναπτύχθηκε προφορικά στις 31 Οκτωβρίου 1990, ημέρα που η προσφυγή τους ήταν ορισμένη ενώπιον του Δικαστηρίου για οδηγίες. Οι Καθ' ων η αίτηση έφεραν ένσταση στην έκδοση των αιτούμενων οδηγιών και στη γραπτή ειδοποίηση ενστάσεως

35

40

που καταχώρησαν στις 9 Νοεμβρίου 1990 αναφέρουν ότι βασίζονται στην ένστασή τους στους ακόλουθους δύο λόγους:

5 “(α) Η εν λόγω προσφορά δε βρίσκεται στην αποκλειστική νομική κατοχή των καθ’ ων η αίτηση και/ή στην κυριότητα των καθ’ ων η αίτηση·

10 (β) περιέχει στοιχεία η κοινοποίηση των οποίων ενδέχεται να επηρεάσει την εμπορική ή βιομηχανική επιχείρηση τού ενδιαφερόμενου μέρους.”

15 Στις 12 Νοεμβρίου 1990 το Δικαστήριο άκουσε τις εισηγήσεις και επιχειρήματα των ευπαιδευτών δικηγόρων των δύο πλευρών. Στη διάρκεια της αγόρευσής του ο κ. Κληρίδης περιόρισε την ένστασή του στο βιομηχανικό απόρρητο που αναφέρεται στο δεύτερο πιο πάνω λόγο της ένστασής του. Ακολουθώντας παρέπεμψε το Δικαστήριο σε απόσπασμα του βιβλίου "The Supreme Court Practice", 1988 με επικεφαλίδα "Technical secrets" στη σελ. 425 που αποτελεί επεξηγηματικό σχόλιο του Αγγλικού Κανόνα 24/5, σύμφωνα με τον οποίο το Δικαστήριο στην άσκηση της διακριτικής του εξουσίας να διατάξει επιθεώρηση εγγράφων σε αστικές υποθέσεις, μπορεί να διατάξει επιθεώρηση (inspection) εγγράφων κατά τρόπο ελεγχόμενο και βάσει όρων που θα διασφαλίζουν ότι δε θα υπάρξει περαιτέρω αποκάλυψη των εμπιστευτικών εγγράφων που περιέχουν βιομηχανικά απόρρητα σε τρίτους προς ζημία του αντιδίκου.⁽⁴⁾

30 Η επίδικη αξίωση των Αιτητών στηρίζεται στον Κανονισμό 10(2) του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου 1962, όπως έχει μεταγενέστερα τροποποιηθεί, ο οποίος προνοεί ότι στο παρόν στάδιο της διαδικασίας το Δικαστήριο μπορεί να εκδώσει οδηγίες που θεωρεί αναγκαίες ανάφορικά, μεταξύ άλλων, με αποκάλυψη ή επιθεώρηση εγγράφων. Έχει ιδιαίτερη σημασία η ρητή αναφορά του Κανόνα στην ευχέρεια του Δικαστηρίου να εκδώσει τέτοιες οδηγίες που θεωρεί αναγκαίο στη συγκεκριμένη υπόθεση. Κατά τη γνώμη μου η λέξη "αναγκάσιο" αναφέρεται και έχει άμεση σχέση με την επίτευξη του δικαστικού ελέγχου της διοικητικής πράξης που αποτελεί το αντικείμενο τής προσφυγής. Η ικανοποίηση της ανάγκης αυτής αποτελεί τ' όριτήριο που το Δικαστήριο θα εφαρμόσει στην άσκηση της διακριτικής του ευχέρειας στην κάθε περίπτωση και συνάμα καθορίζει τη μορφή και την έκταση των οδηγιών που θα επιλέξει να εκδώσει.

40 Ο Κανονισμός 18 του Διαδικαστικού Κανονισμού τού Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου προνοεί ότι, εκτός αν υπάρχει

άλλη πρόβλεψη στον παρόντα Κανονισμό ή εκτός αν το Δικαστήριο ορίσει άλλως, οι Κανόνες Πολιτικής Δικονομίας που βρίσκονταν σε ισχύ στις 21 Απριλίου 1962 θα εφαρμόζονται σε κάθε διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου τηρουμένων των αναλογιών και εφόσον το επιτρέπουν οι περιστάσεις. Η επιθεώρηση εγγράφων σε αστικές διαδικασίες διέπεται από τη Δ.28 των Κανόνων Πολιτικής Δικονομίας. Οι θεσμοί 5 και 9 παρέχουν εξουσία στο Δικαστήριο να εκδώσει διαταγή για επιθεώρηση εγγράφων και λήψη αντιγράφων τους εκτός στις περιπτώσεις που κατά την κρίση του δεν είναι αναγκαίο για τη δίκαιη εκδίκαση των επίδικων θεμάτων ή για τον περιορισμό των εξόδων της διαδικασίας. Σύμφωνα δε με το θεσμό 10, σε περιπτώσεις που ο διάδικος επικαλείται το απόρρητο του εγγράφου στην ένστασή του για επιθεώρηση, παρέχεται δικαίωμα στο Δικαστήριο να επιθεωρήσει το έγγραφο για να δυνηθεί να αποφασίσει αν είναι πράγματι απόρρητο ή όχι.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να επισημάνω ότι για λόγους ευνόητους που συνδέονται με τη φύση, το σκοπό και το αντικείμενο της διοικητικής δίκης, η διακριτική ευχέρεια του Διοικητικού Δικαστηρίου να εκδώσει οδηγίες αναφορικά με την επιθεώρηση από τον αιτητή ή το δικηγόρο του του περιεχομένου του διοικητικού φακέλου στην κατοχή των καθ' ων η αίτηση, έχει μεγαλύτερο εύρος από τη διακριτική ευχέρεια του Επαρχιακού Δικαστηρίου να εκδώσει διάταγμα επιθεώρησης εγγράφων σε αστικές διαδικασίες. Ενδεικτικό του πόσο πλατειά είναι η διακριτική ευχέρεια του Διοικητικού Δικαστηρίου σε περιπτώσεις όπως η παρούσα είναι και το περιεχόμενο των Κανόνων 11, 12 και 19 του Διαδικαστικού Κανονισμού του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου. Οι αυξημένες εξουσίες του Διοικητικού Δικαστηρίου επί του προκειμένου, σε σύγκριση με εκείνες του Επαρχιακού Δικαστηρίου σε αστικές υποθέσεις, αποτελούν γεγονός που συνάδει απόλυτα με το ανακριτικό σύστημα που εφαρμόζεται στη διοικητική δίκη.

Το παρόν αίτημα του Αιτητή πρέπει να εξεταστεί μέσα στα πλαίσια που καθορίζουν τα γεγονότα της παρούσας προσφυγής που είναι σε συντομία τα εξής: Ανταποκρινόμενοι σε σχετική πρόσκληση της Δημοκρατίας για υποβολή προσφορών για το σχεδιασμό, προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία πλήρους δικτύου ραδιοτηλεφωνίας για την Αστυνομία, οι Αιτητές και το Ενδιαφερόμενο Μέρος υπόβαλαν τις αντίστοιχες προσφορές τους. Με την προσβαλλόμενη απόφασή τους οι Καθ' ων η Αίτηση κατακύρωσαν την προσφορά στο Ενδιαφερόμενο Μέρος αντί στους Αιτητές οι οποίοι ισχυρίζονται, μεταξύ άλλων, ότι οι Καθ' ων η Αίτηση ενήργησαν με την εσφαλμένη εντύπωση ότι η προσφορά του Ενδιαφερόμενου

Μέρους (Motorola Inc) ήταν χαμηλότερη εκείνης των Αιτητών, παραγνώρισαν την ποιοτική ανωτερότητα και αρτιότητα των μηχανημάτων, των υλικών και της εργασίας των Αιτητών έναντι εκείνων της Motorola Inc, παραγνώρισαν το γεγονός ότι το δίκτυο ραδιοτηλεφωνίας που πρόσφερε η Motorola Inc δεν καλύπτει ολόκληρη την Κύπρο και ότι η προσφορά της Motorola Inc δεν πληροί τους όρους και προδιαγραφές της προκήρυξης προσφορών. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να προσθέσω ότι η προσφορά τόσο των Αιτητών όσο και της Motorola Inc συνοδεύεται, ως όφειλε, με διάφορα έγγραφα, σχέδια, προδιαγραφές, μελέτες, φυλλάδια κ.τ.λ. που όλα μαζί αποτελούν ένα ογκώδες πολυσέλιδο έγγραφο που περιλαμβάνει πολλούς τεχνικούς όρους και θέματα που μόνο ειδικός εμπειρογνώμονας μπορεί να αξιολογήσει και σχολιάσει. Οι Αιτητές έχουν την έδρα τους στη Γενεύη και οι εμπειρογνώμονες τους βρίσκονται επίσης στη Γενεύη. Θα πρέπει επίσης να αναφέρω ότι η θέση του δικηγόρου των Καθ' ων η Αίτηση έναντι της αξίωσης του δικηγόρου των Αιτητών να επιθεωρήσει όλα τα έγγραφα που συνθέτουν την προσφορά της Motorola Inc ήταν αρχικά θετική και η ένστασή του περιοριζόταν στην απαίτηση του κ. Παπαφιλίππου να πάρει αντίγραφα όλων των εγγράφων για να μελετηθούν και σχολιαστούν από τους εμπειρογνώμονες των Αιτητών στη Γενεύη. Τώρα η θέση του κ. Κληρίδη έχει αλλάξει. Όπως δε έχει διατυπωθεί στην αγόρευσή του είναι ότι η ένστασή του εντοπίζεται μάλλον στην επιθεώρηση όλων των εγγράφων που συνθέτουν την προσφορά της Motorola Inc γιατί είναι ενδεχόμενο μερικά από αυτά να περιέχουν τεχνικά μυστικά της Motorola Inc η οποία παρόλο που δεν έχει ποτέ εμφανιστεί ούτε υποβάλει ένσταση στην προσφυγή, τον πληροφόρησε ότι ενίσταται να περιέλθουν στα χέρια ανταγωνιστών της. Ο κ. Κληρίδης πρόσθεσε ότι σε περίπτωση που το Δικαστήριο επιτρέψει την αιτούμενη επιθεώρηση απορρίπτοντας το βιομηχανικό απόρρητο που προβάλλει, δεν ενίσταται στη λήψη αντιγράφων, ο τρόπος λήψης των οποίων μπορεί να διευθετηθεί με λογική διευθέτηση μεταξύ των δύο πλευρών με δαπάνη των Αιτητών.

Αναφορικά με το έγκυρο ή όχι της ένστασης των Καθ' ων η Αίτηση που στηρίζεται αποκλειστικά στην πιθανότητα παραβίασης βιομηχανικού απόρρητου της Motorola Inc, θα ήθελα να προσθέσω ότι δεν υπάρχει ισχυρισμός ότι η αιτούμενη επιθεώρηση αντικείται στο δημόσιο συμφέρον ή ότι εκθέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια του κράτους ή ότι συνεπάγεται αποκάλυψη κρατικών μυστικών. Ούτε υπάρχει ισχυρισμός ότι η αιτούμενη επιθεώρηση δεν είναι αναγκαία για τη δίκαιη εκδίκαση των επιδίκων θεμάτων ή για να καταστεί εφικτός ο πλήρης δικαστικός έλεγχος της προσβαλλόμενης διοικητικής πράξης. Τουναντίον, ο κ. Κληρίδης δήλωσε

ότι κατά την ακρόαση της προσφυγής προτίθεται να καταθέσει στο Δικαστήριο ως Τεκμήριο το διοικητικό φάκελο στον οποίο περιέχονται όλα τα έγγραφα της προσφοράς της Motorola Inc που οι Αιτητές θέλουν να επιθεωρήσουν στο παρόν στάδιο.

5

Το βασικό ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι κατά πόσο στην παρούσα περίπτωση χωρεί οποιοσδήποτε ισχυρισμός για βιομηχανικό απόρρητο αναφορικά με το περιεχόμενο εγγράφων που το Ενδιαφερόμενο Μέρος υπόβαλε στη Διοίκηση ως μέρος της προσφοράς του σύμφωνα με τους όρους προκήρυξης της προσφοράς και εν γνώσει του ότι τα έγγραφα αυτά θα μελετηθούν από διάφορους εμπειρογνώμονες και επιτροπές και ότι σε περίπτωση κατακύρωσης της δικής του προσφοράς είναι ενδεχόμενο άλλος προσφοροδότης να επιδιώξει δικαστικό έλεγχο της κατακύρωσης με προσφυγή που έχει συνταγματικό δικαίωμα να καταχωρήσει. Έχω τη γνώμη ότι εφόσον η υποβολή των εγγράφων που πιθανό να περιέχουν βιομηχανικά μυστικά έγινε από το Ενδιαφερόμενο Μέρος εν γνώσει των κινδύνων αποκάλυψής τους κατά τη διαδικασία του δικαστικού ελέγχου που δυνατό να ακολουθήσει, οποιοδήποτε δικαίωμα βιομηχανικού απόρρητου που τυχόν είχε, έχει αρθεί και εγκαταλειφθεί. Εν πάση δε περιπτώσει, δε νομίζω ότι η αναγνώριση βιομηχανικού απόρρητου προσφοροδότη υπερισχύει της ανάγκης της άσκησης επαρκούς δικαστικού ελέγχου της διοικητικής πράξης από το Δικαστήριο όπως επιβάλλει το Σύνταγμα.

10

15

20

25

Στην παρούσα περίπτωση έχω τη γνώμη ότι το αίτημα των Αιτητών είναι δικαιολογημένο και εκδίδω, ως εκ τούτου, τις ακόλουθες οδηγίες:

Οι Καθ' ων η Αίτηση να διαθέσουν για επιθεώρηση από τους Αιτητές ή τους δικηγόρους τους όλα τα έγγραφα που συνθέτουν την προσφορά του Ενδιαφερόμενου Μέρους. Οι Αιτητές θα είναι ελεύθεροι να αντιγράψουν όσα από τα πιο πάνω έγγραφα επιθυμούν. Η επιθεώρηση αυτή να λάβει χώρα στα γραφεία των Καθ' ων η Αίτηση στη διάρκεια των εργασιμών ωρών εντός των προσεχών 20 ημερών. Η δαπάνη που θα προκύψει από τη λήψη αντιγράφων με τυχόν χρήση φωτοτυπικής μηχανής θα βαρύνει αποκλειστικά τους Αιτητές.

30

35

Διαταγή ως ανωτέρω.

40